

# ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

## Washington

Washingtonban konferenciára hítek össze a világ tengeri hatalmainak képviselői. Sokáig készültek rá, sokat vitatkoztak programjáról, sokat vártak és reméltek tőle: most a zöld asztal mellett ülnek a legnagyobb birodalmak legjobb diplomátái, hogy újabb főtöt varrjanak a szakadozó és szétmáló békeműre. Három esztendeje, ezerekilencszázötvennyolc november tizenegyedikén kérte az ifjú német köztársaság a győző szövetségesektől a fegyverek békéjét. Épen három esztendeje pihentek el az öldöklő fegyverek, három esztendeje hogy béke van az európai földrésen, a nyílt tengereken és béke van a légi harcsteren. Szerződéseket kötöttek és pótszerződéseket és egyezményeket, szerződéseket módosítottak, korrigáltak és javítottak, konferenciáztak és tanácskoztak, az igazi világbéke azonban atig jutott néhány lépéssel előbbre, mert ha nem is rázkódik meg már Európa a vörös halál dühöngő pusztítása alatt, háboru van és ami háboruval is felér: nyugtalanság és bizonytalanság. A népek két tömegének nagy leszámolása után még fegyverrel állott szemben egymással Lengyelország és Oroszország, Görögország és az ázsiai Törökország. És fegyveres harc volt Felsősziléziában és Nyugatmagyarországon. Béke ez? A nyugtalanság feszíti és robbantja az egész emberiséget. Most tárgyalnak az irek problémájáról, amely súlyos betegség a hatalmas brit világbirodalomnak. Még csak most intéződik el az albán kérdés, amely Európa keletének nyugalalmát fenyegeti. Indiában még mindig forognak a nagy tömegek és Egyiptomban is csak látszólagos a nyugalom. Portugáliában most fojtotta meg a monarchista láz a köztársasági eszmét. Béke ez?

Az ipari termelés nyersanyaghiánnyal küzd, de küzd a termelés óriási költségeivel is, amelyek lehetetlenné teszik az áruk elhelyezését. A világ népei kifogytak szükségleteikből, lerongyolódnak és elszegényedtek és még sincs kereslet, mert a valuta ott áll az országhatárokon, mint egykoron a fegyveres hadseregek és megállítja a gördülő, áruval megrakott vonatokat. Hába van az élet minden szükségletében hiány, ha nincs hozzá pénz és ha a devizák egymáshoz való viszonya sokkal ellenségesebb, mint egykor a harcbanálló népek voltak. És hiába van élelmiszer, vagy ipari termék a föld egyik részén, ha nincsenek vasuti kocsik, amelyek azt elszállítsák a föld másik részére. Hiányzik az élet fürgelege, a gyors egymáshozjutás, mert utávelek és vízumok bélyegei és bélyegzői szabályozzák az emberi mozgást. És rendeletek és törvények korlátozzák a bevitt és kivitt, a kereskedelem vérkeringésének életerős ömlését. Béke ez? Washington a béke első lépésére készül. Leszerelni! De a leszerelésnek is csupán fél megoldásával foglalkozik. Fel akarja szabadítani a tengert a csatahajók, a dreadnoughtok és buvárhajók nyugtától. Valóságot akar adni annak a szónak: a tengerek szabadsága. Ki akarja irtani a tengeri hatalmak népeiből a félelmet, az aggodást, a nyugtalanságot és a feszültséget. Biztonságot akar adni: az élet biztonságát. Azt akarja, hogy a tengeri szörnyekre fordított milliárdok az emberi élet nivóját emeljék, az emberi kezek munkája és a pénz ne esorogjon gyilkos gépezetekbe, amelyek arra válnak, hogy az emberi vért csorgassák ki. Nyugalmat és biztonságot akarnak vinni a leg hatalmasabb államok életébe és meg akarják nyugtatni a telzaklatott emberi pszichét. És azt

akarják, hogy biztonságosan futhassanak a tengeren a kereskedelmi hajók, a fürge személyszállító-özösök és hogy egyszer elérkezzék az az idő, — milyen rég volt! — amikor kiránduló hajók járják a Földközi-tengert és a nagy tengereket.

Washingtonban elhangzottak az első szavak. És máris riadtan meredtek egymásra azok a feketébe öltözött urak, akik közben a világ minden népének nyugalmát és egzisztenciáját helyezték. Sok volt nekik a békéből az, amit Amerika delegáltja ajánlott. Tudták, hogy rombolásra gyűltek össze, a romboló eszközök lerombolására és mégis sokalták a rombolást. Munka a szívük fájt volna azokért a szörnyű acélhajókért, amelyek annyi életet, az életnek annyi szükségletét, árut, gabonát és szenet súlyosztettek a tengerek mélyére. Különösen Japán, amely a legtöbb hajót építette és

amely, — hisz nem volt háborúja, — egyetlen hajót se vesztett, tiltakozik a tengerek ilyen nagyarányú leszerelése ellen. Mert Japán urálja ma a Csendes-Oceán nagy területeit, az Indiai-Oceánt, azokat a tengereket, amelyek érdekszférájába esnek és erről a tengeri hegemoniáról haszon nélkül nem akar lemondani. Amerika és Anglia őszintén akarja a tengerek békéjét, mert ez a béke — és itt másodlagos szempont a pacifizmus, — nekik kell és nekik életérdek. De vajjon Washington megteremti-e a tengerek nyugalalmát? Ettől nemcsak a tengeri forgalom szabadsága, nemcsak a gazdasági élet szinte elképzelhetetlen fellendülése és újjászületése függ, hanem ettől függ a leszerelés másik része: a szárazföldi leszerelés. Ha Washington győzött a tengeren, győzni fog a szárazon is. És ha győzött: győzött a béke.

## Ellentét Japán és Amerika között a washingtoni konferencián

Hughes javaslatát ellenzi Japán — A Csendes-Oceán semlegességéért Anglia Ulsterrel tárgyal — A jugoszláv csapatok kivonultak Albániából

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, nov. 15. A washingtoni leszerelési konferencia első napjaiban kilobbant már az ellentét Japán és Amerika között. Hughes szenátor terjesztette a konferencia elé a leszerelési tervezet flottaprogramját, amely pontosan megállapítja, hogy a három tengerészeti főhatalom milyen arányban köteles csökkenteni tengeri haderejét. Hughes leszerelési programja bombaként hatott a külföldi delegátusokra. Különösen

### Japánt érte nagy meglepetés.

A japán megbízottak ki is jelentették, hogy semmi körülmények között nem járulnak hozzá Hughes javaslatához. Az amerikai javaslatot Anglia támogatja, sőt beavatottak úgy tudják, hogy az angol hivatalos körök még a javaslat beterjesztése előtt hozzájárultak Hughes pontjaihoz. Japán ezeket a feltételeket könnyen magaellen irányulóknak tekintheti, azt hiszik azonban, hogy mégse fogja visszautasítani, mert ez rendkívül nagy felelősséggel járna.

Az angol lapok kommentáriják Hughes javaslatát, amelyek

### nagyon lejárlik Angliával szemben.

A „Daily Chronicle” szerint a washingtoni konferencia jelentős fordulatot hozhat Anglia keletázsiai politikájában. Az angol lapok nem árulják el, hogy Anglia mit vár Washingtontól, csak annyit sejtetnek, hogy az összes kérdések tárgyalásánál Anglia együtt munkálkodik Amerikával, amit a pesszimisták könnyen Japán ellen irányuló tendenciának tekinthetnek. A „Popolo d'Italia” szerint a washingtoni konferencia akkor érni el a legnagyobb sikert, ha sikerülne az angol-japán szövetséget felbontani. Angliában sokan vannak, igen jelentékeny politikusok, akik a szövetség felbontását szükségesnek tartják. A „Popolo d'Italia” szerint

### Japán is hozzájárul a szövetségi szerződés megszüntetéséhez.

ha Amerika, Japán és Anglia szövetsége követné azt és ha ez a szerződés biztosítaná a Csendes-Oceán semlegességét. Brand és Viviani hosszan tárgyaltak Lodge szenátorral. A

tanácskozás után Viviani kijelentette, hogy a leszerelési konferencia főbb kérdéseit december 15-ig el fogják intézni. Lloyd George diplomata előtt kijelentette, hogy sajnálja amiért nem mehetett el Washingtonba, de reméli, hogy a tárgyalások kedvezően fognak lefolyni. Valaménye szerint ez a konferencia fogja meg hozni a világnak a békét.

Lloyd George tudvalevőleg az angol-ir tárgyalások miatt nem hagyhatta el Londont. Ezek a tárgyalások most új fázishoz érkeztek.

### Anglia a tárgyalások súlypontját Ulsterre helyezte.

mert az ulsteri kormány sokkal engedékenyebb a brit birodalommal szemben, mint a dublini. Ulster gondolkodásában közelebb áll Angliához, mint a katolikus Írország. Az ulsteriek fellegása nem annyira intranzingens, mint de Valeráé, velük tehát a megegyezés sokkal egyszerűbb, mint a dublini kormánnyal. Lloyd George tehát mindenekelőtt Ulsterrel köt megegyezést és csak azután tárgyal intenzívebben Dublinnal. A tárgyalásoknak ilyen megosztása mellett természetesen a konferencia ideje is lényegesen elhúzódik. A legjobb esetben a tárgyalások még néhány hónapot igénybe vehenni.

A jugoszláv-albán konfliktust még nem sikerült megoldani. Belgrádban tegnap minisztertanács volt, amely tárgyalta a nyarkövek tanácsának legutóbbi jegyzékét. Ez a jegyzék

### az albán határkérdéssel foglalkozik.

A minisztertanács elhatározta, hogy tiltakozik az albán-jugoszláv határ kérdésének önkényes megoldása ellen. A kormány ragaszkodik hozzá, hogy a határ megállapításánál Jugoszláviát is hallgassák meg. A szerb sajtó foglalkozik a minisztertanáccsal és egyöntetűen azt írja, hogy a kormánynak a legenergiusabban vissza kell utasítania ezt az igazságtalan döntést, mert az örökre veszélyezteti Jugoszlávia nyugalalmát és békéjét. A belgrádi kormány hivatalosan megcáfolja azokat a híreket, amelyek arról szólnak, hogy Albániában reguláris csapatok vannak. A jugoszláv hivatalos jelentés szerint Albániából kivonultak a reguláris jugoszláv csapatok. A „Tamps” értesülése szerint a francia és az angol kormány elismerte a jelenlegi albán kormányt.

## A palesztinai államháztartás első éve

Számok és adatok  
— Az Uj Kelet tudósítójától —

A palesztinai kormány kereskedelmi osztályának vezetője Harrari nemrégén részletesen beszámolt Palesztina gazdasági helyzetéről és főleg az elmúlt pénzügyi év adatait állította össze pontos kimutatásaiban. Az érdekes jelentés főbb adatait alább közöljük.

Palesztinának jelenleg háromszor négyzetmérföld területén hétszáz ezer lakosa van. Az ország bevételeinek legnagyobb részét a volt török imperium adósságainak törlesztésére fordítják. A sevesi szerződés erre a célra kétszáz ezer fontot állapított meg. A kinestár összes bevétele az elmúlt évben 2.214.047 fontot tett ki, kiadásai pedig 2.286.123 fontot, a deficit tehát 72.086 font. A mostani év azonban a bevételeknek és kiadásoknak sokkal kedvezőbb arányát mutatja úgy, hogy erre az évre 75.000 font nyereséget számítanak. Az állam főbb kiadási tételai: vasutak 745.579 font, posta, táviró és telefon 119.526, iskolák és közbiztonság 216.642, közegészségügy 142.885, adósságtörlesztés 240.000 font. Főbb bevételei: vasutak 770.000, posta, táviró és telefon 142.000, vámok 459.000, koncessziók és más belső bevételek 620.000 font.

### Adóügy

Az adózat illetőleg még a török adótörvények vannak érvényben. Áru és értéktárgyak Palesztinának még nincs, a pénzpiac sincsen megszervezve. Nincsen Palesztinának egységes pénzneme sem. Törvényes fizetési eszközök az egyiptomi bank jegyei, valamint az egyiptomi arany, ezüst és nikkell pénzjegyek. A következő bankok állítottak fel eddig Palesztinában fiókot: Angol Egyiptomi bank, Anglo-Palestine bank, Banca di Roma, Credit Lyonnais és a Török Császári Bank. Mezőgazdasági bankot még nem állítottak fel, a kormány azonban mezőgazdasági kölcsönök folyósítására 350.000 fontot utalt ki, amelyet hatással százalékos kamatra fognak kiosztani.

### Szűrésföldi forgalom

Harrari jelentése magában foglalja az összes törvényeket és rendeleteket is, amelyeket a gazdasági élet szabályozására adtak ki. A vasutak legnagyobb része állami és csak igen kevés vasút áll még katonai igazgatás alatt. A vasuti hálózat ezer kilométert tesz ki. A főbb vonalak: Kantara-Haifa, Jaffa-Ber Seba, Jaffa-Jeruzsálem, mindannyi szélesvágányú, továbbá Raffa-Akka és Haifa-Cama keskenyvágányúak.

## Ehségstrájk a Fáklyánál

Ira: Ujvári Déter

Tehát így volt. A Fáklya fölött este tíz órakor kigyulladt a háztető és ezt az eseményt, amely az egész kis várost megráztta, a „Bodonny Kürt”-ből tudta meg a publikum. „Az égig törő lángoszlopok — jelentette a kitérő újság — a felhőket nyaldosták és Néző gyönyörűtánsan lesett ki az éjszakába, amely a római nép sötét nyomorára izzóan vörös biborpalástot teregetett.”

Hát ami Nézőt illeti, ebben a finem cölzásban egy alávaló gyanu lezalkodott. A császári tiranus alatt, aki gyönyörűtánsan nézte a borzalmas tüzijátékot, nyilvánvalóan Galambos Ignác urat érlette a Kürt kis piszkosa, noha e jeles férfiúról tárgyilagosan csak annyit lehet megállapítani, hogy mint a tűzbiztosítás egyeduralkodója bizonyos meglepéssel nézte a katasztrófát.

— Leégtünk; — jelentette Suttogó Déri, a helyi riportert — másfél hasábót írok róla.

— Semmitse ír róla — intette le nagy fölényességgel Galambos Ignác, mint főszerkesztő.

Suttogó Déri hűledezett:

— De főszerkesztő ur, ez egy országra szóló szenzáció. Tessék csak elképzelni az alcimket. „A nagy költő lángok között.” — A főszerkesztő laveti magát az emeletéről. — Négy halott, tíz sebesült.”

Galambos Ignác csak legyintett:

A személy és áruvitel díjakat az elmúlt évben lényegesen emelték. A vasutak villamosítására vonatkozó Rutenberg tervezetet alaposan tanulmányozták és minden valószínűség szerint hamarosan meg is valósítják. Központi villamosa még egyetlen városnak sincsen, a teherforgalom lebonyolítására azonban legfőképpen teherautókat alkalmaznak. Palesztinában ma ezernél Több Ford-autó közlekedik. Az országukat hossza háromezer kilométer, a mezei utaké tízezer.

### Tengeri forgalom

A kikötői forgalomról a jelentés a következő adatokat tartalmazza: az elmúlt évben a palesztinai kikötőbe 720 gőzhajó futott be 810.000 tonna áruval. Az azelőtti év 357 gőzhajó és 466.000 tonna árujával szemben. A kikötői forgalom tehát egy év alatt megkétszereződött. Rámlebben katonai léghajó és repülőgéppályamást létesítettek, a posta és táviró és telefon hálózat kiépítése szerényen folyik.

### Az állatállomány

A közölt statisztikai adatok szerint az elmúlt évben Palesztina állatállománya a következő volt: 24.600 tejelő tehén, 2700 ökör, 6500 ló, 57.000 igazóör, 32.000 szamar, 262 ezer juh, 272.000 kecske. Összesen kétféle hektár felületet vetettek be, amelyből 300.000 tőli és 200.000 nyári élelmiszerral lett bevetve. Az ország ásványi kincseit még nem aknázták ki kellően. Építőkö bőven áll rendelkezésre, a Holt tenger partján értékes naftaforrásokra akadtak és a Standard Oil Co. már koncessziót is kapott azoknak kiaknázására.

A drágaság természetesen Erec Jisraeiben is erősen érezhető. A háborúelőtti árakhoz képest 200—250 százalékos áremelkedés mutatkozik a szűkecskei cikkek minden ágában. A lakáskérdés szintén súlyosan nehezedik a városi lakosságra. A kormány kénytelen volt a lakásuzsora megfékezésére erőlyes rendelkezéseket életbeléptetni.

Általában megállapítható, hogy az ország gazdasági helyzete az elmúlt évben lényegesen megjavult és hogy további javulásra is kilátás van. Palesztina kereskedelmi hivatalának vezetője, Harrari jelentésében még részletesen felsorolja a bevándoroltak számát és egyéb statisztikai adatait.

— Az erdélyi agrárbizottság tagjai. Bukarestből jelentik: Az erdélyi agrárbizottság tagjaivá a következőket nevezték ki: Dr. Aurel Cioban, S. Moldovan, dr. Octavian Vasut, Emil Petrit, Nicolae Savut, Porutint, Serbant és Schullert.

— Eh, ez egy házi ügy, egy egészen intern dolog.

A nagy Kleinmann bölintott:

— Ugy van. Ez egy egészen intern dolog. Mi csak a társadalmat érintő közügyekkel foglalkozhatunk. Nem tudva: milyen vonatkozásokat lehetne itt a szociál-teológia szempontjából kidomborítani.

Suttogó Déri hiába hadakozott. A nagyfejték álláspontja győzött. Hiszen végre ebbe bele lehetett törödni, mert ők csinálják a nagy politikát.

— Jól van — adta meg magát —, ha már nem kell megírni a riportot, akkor oltani megyek.

— Suttogó ur — figyelmeztette Galambos Ignác ur igen nyájasan —, Önt riportertnek szerződtettük, nem tűzoltónak. Ha Ön elmegy, hogy a tűzoltásnál segítsen, akkor szerződésszegéssel vádolom és állásából elbocsátom.

Valami nézői volt a főszerkesztői zord vonásokban és valami halk gyanu támadt Suttogóban. Mért ellenzi Galambos ur a tűzoltást? De Suttogó Déri hallgatott, mert olyan kuli volt, aki hallgatásba jármozza bele az újságírói lelkiismeretét. Hanem egészen mégse hallgatott. A nézői reminiscenciákat ő sugalmazta be a konkurens újság fülébe és az emberek másnap nagy élvezettel elmélkedtek azokról a csodálatos lehetőségekről, amik ki tudnak bontakozni egy ember képességeiből,

## Minden kereskedő és iparos szavazhat a kamarai választásokon

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Megirtuk, hogy Metes prefektus, az iparkamarai választások elnöke dr. Crainic Victor vároesi tanácsost, az ipar és kereskedelemügyi szakosztály főnökét bizta meg a központi választási bizottság megalakításával. Hetfőn délben, mikor a prefektus visszaérkezett Bukarestből, az iparkamara részéről küldöttség jelent meg előtte és panaszt terjesztett elő, hogy a prefektus távollétében sérelem érte a kamarát, amennyiben előterjesztését a választási bizottság elnöke nem vette figyelembe. Az Uj Kelet munkatársának kérdésére a prefektus kijelentette, hogy az ellentéteket sikerült elsimítani.

A félraátések, melyek a kamara vezetősége s Crainic tanácsos között felmerültek, mint utólag megtudtuk, a választási szabályrendeletből kitolyólag támadtak. Metes prefektus október 22-én adta ki a rendeletet, de ez csak november 10-én került a városházára. Crainic tanácsos azonnal érintkezésbe lépett az iparkamara és a Sfatul Nagustoresce vezetőségével. Mind a két testület fizikai lehetőségnak jelentette ki a rendelet végrehajtását, mert névjegyzékes választás három havi előmunkát kíván. A régi törvények értelmében is az iparkamarai választásoknál egy évvel előbb hívta fel a kamara az illetékes törvényhatóságot a lejtromok összeállítására s mihaml a régi vezetőség mandátuma lejárt, minden haladék nélkül meg lehetett eiteni a választásokat.

Crainic tanácsos elvben igazat adott az ellenvéleménynek, de kijelentette, hogy a prefektus rendeletén nem áll módjában módosítást tenni.

A tárgyalás során a prefektus odamódsította a rendeletet, hogy a választók abban az esetben is szavazhatnak, ha nincsenek a hivatalos névjegyzékbe felvéve s nincs szavazati jogukat biztosító igazolványuk. Erre a módosításra már azért is nagy szükség volt, mert a jelentkezések nagyon lanyhán folynak. Két nap alatt mindössze ötven kereskedő és iparos vette át az igazolványát. Azok a kereskedők, akik elmulasztják a jelentkezést, szavazati jogukat iparigazolvánnyal, adókönyvvel igazolhatják, ezek hiányában a szavazatszedő bizottság is igazolhatja őket.

ha azokban a főszerkesztői és tűzbiztosítói hivatalosság olvad össze harmónikusán.

A Fáklya tehát nem közölte a tűzriportot és a szerkesztőbizottság helyeselte ezt.

— Sohse jó a nagy sietség — mondta a bizottság legokosabb tagja. — Az események gyakran egymásra csfolnak. Ez a tűz, mint ténykörmény sok kívánni valót hagy hátra. Nagyon sok kívánni valót. Az én álláspontom az, hogy az várakozó álláspont felel meg legjobban a modern újságírásnak. Várjuk meg a kibontakozást.

Megvárták a kibontakozást. Négy napig vártak, ötödnap Feuer Maxi, a lovas-riporter vette az ügyet a kezébe. Réggeltől estig lovagolt, meginterjuholta a szemtanukat és mikor mindent szabályszerűen megállapított, bement a redakcióba és diadalmas önérzettel jelentette, hogy ezt csinálják utána azok a nimanok a Kürt szerkesztőségében. Grandiózus munkát végzett és mindjárt hozzá is fogott, hogy a nagyszerű leisztungot írásba foglalja. Másnap a következő „notic” jelent meg a Fáklyában.

Egy szerkesztőség tűzveszedelmében. A Fáklya szerkesztőségének épülete négy nappal ezelőtt állítólag egy nagyszabású tűzkatasztrófa színhelye volt. Szemtanuk állítása szerint a tűzet, amely könnyen veszedelmessé válhatott volna, a hajnali órákban hat órai szakadatlan tombolás után sikeresen elfojtották. A hirtartózkodással fogadjuk. A magunk részéről kétségbe vonjuk a tüzesetet és csak annyit köz-

Budape  
tanács volt,  
lemondását.  
mennyi min  
miniszterelnö  
és a korman  
mányzó a d  
kerte a mi  
vezelésére.

A lemo  
tünést keltet  
hogy a korn  
zése és Nyu  
hagyja helye  
viharos össze  
lemondás ok  
azonban ser  
tájékoztatlans  
Haller István  
kérdettek, az  
nem tudja, n  
terelnök adh

Hivatalo  
mány lemor  
kibontakozás  
part megal  
pecsi progr  
Ha az egyse  
nem sikerül  
maga után, m  
hanem a kül

Az uj k  
tek az előke  
politikusk  
Először Ga  
gróf Teleki P  
fogadja audie

A nagy  
eseménye az  
a nemzetgyűl  
nesztárendel  
nyújt be is  
rész az okt  
következtében  
laspolgárok  
szövege a kö

Bűnb  
gesztelése  
reállítását  
politikai ter

cedálunk, ho  
bátorsággal s  
kel. Önfeláld  
nagy költők

A csorb  
ció vigan tov

Csak a  
nyos feltétel  
előítelleivel  
hogy az ujsa  
nyiak, hat ist  
a középkori  
győzni a nag  
az estben hat  
elapon nem a  
írás olyan f  
kinemesülést

Ennek a  
felfogásnak  
harcosa. A né  
hivatkozott és  
ehen haltak.  
het sikereket,  
legfőlebb adó  
hálnak, de fi

— A mo  
ciával — a

— Jaj,  
a méhek csiz  
méh örül, h  
mehet, aki rá  
váróól dön  
Egessen ingy

**Árnyék-szavaz-  
szótársok**

...efektus, az ipar-  
...Crainie Victor  
...kereskedelmiügyi  
...eg a központi  
...ításával. Hétfőn  
...száerkezett Buha-  
...zéről küldött  
...terjesztett elő-  
...sérelem érte a  
...szítését a válasz-  
...vette figyelembe.  
...kérdésére a pre-  
...entéteket sikerült  
...kamara vezető-  
...ött felmerültek,  
...választási szabály-  
...k. Males prefe-  
...rendeletet, de ez  
...lt a városházára.  
...intkezésbe lépett  
...gustoresc veze-  
...fizikai lehetlen-  
...et végrehajtását,  
...három havi elő-  
...ények értelmében  
...oknál egy évvel  
...állítására s mihelyt  
...lejár, minden  
...t eiteni a válasz-  
...en igazat adott  
...kijelentette, hogy  
...m áll módjában

...refektus odamódo-  
...választók abban  
...ha nincsenek a  
...e s nincs szavazati  
...k. Erre a mód-  
...zükség volt, mert  
...nyháa folynak. Két  
...tereskedő és iparos  
...ok a kereskedők,  
...tkezés, szavazati  
...dókönyvvel igazol-  
...vazatszédő bizott-

...és tűzbiztosítói hi-  
...nikusan.  
...közölte a tűzripor-  
...helyeselte ezt.  
...éség — mondta a  
...— Az események  
...Ez a tűz, mint  
...valót hagy hátra.  
...Az én álláspontom  
...nt felel meg leg-  
...ak. Várjuk meg a  
...zást. Négy napig  
...a lovas-riporter  
...eggettől estig lova-  
...tanukat és mikor  
...gállapított, bement  
...Önérzettel jelen-  
...ana azok a niman-  
...gében. Grandiózus  
...hozzá is fogott,  
...ot írásba foglalja.  
...e\* jelent meg a  
...üzveszedelemben. A  
...pülete négy nappal  
...abásu tűzkatasztrófa  
...állítását szerint a  
...delmessé válhatott  
...öt órai szakadatlan  
...fojtották. A hirt tar-  
...gunk részéről két-  
...s csak annyit köz-

**Lemondott a magyar kormány**

Nagy nyugtalanság a lemondás miatt — Apponyi, Prohászka, Nagyatádi Szabó Horthynál — Amnesztia készül az emigránsoknak

— Az Új Kelet tudósítójától —  
Budapest, nov. 15. Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen a kormány elhatározta lemondását. A lemondási jegyzőkönyvet valamennyi miniszter aláírta. Délután Bethlen miniszterelnök megjelent Horthy kormányzónál és a kormány lemondását bejelentette. A kormányzó a döntést fentartotta magának és megkérte a miniszterelnököket az ügyek további vezetésére.

A lemondás politikai körökben nagy fel-tűnést keltett, mert senkisésem számított arra, hogy a kormány a királykérdés végleges rende-zése és Nyugatmagyarország átadása előtt el-hagyja helyét. A kiszagdapariban hétfőn este viharos összejövetel volt, amelyen mindenki a lemondás oka iránt érdeklődött. Biztos választ azonban senkisésem tudott adni. Ugyanilyen tájékozatlanság van a többi pártokban is. Haller István, akit a lemondás okáról meg-kérdezték, azt mondta, hogy azt ő épen ugy nem tudja, mint más és hogy csak a minisz-terelnök adhatna erről felvilágosítást.

Hivatalos körök véleménye szerint a kor-mány lemondása csak formális és kísérlet a kiöntakozásra. Bethlen megkísérli az egységes párt megalakítását. Programjának fentartja pecsi programbeszédét, a királykérdést kivéve. Ha az egységes párt megalakítása Bethlennek nem sikerülne, úgy az a Ház felosztását vonná maga után, mert Bethlen nemcsak a kormányzó, hanem a külföld teljes bizalmát is bírja.

Az új kormány megalakítására megtörtén-tek az előkészületek. Horthy ma megkezdte a politikusok véleményének a meghallgatását. Először Gaál Gasztont, Prohászka Ottokárt, gróf Teleki Pált és Nagyatádi Szabó Istvánt fogadja audienciára.

**Általános kiengesztelés**

A magyar belpolitikának másik fontos eseménye az, hogy Ruppert Rezső képviselő a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén az am-nesztia-rendelet szélesebbkörű kiterjesztéséről nyújt be javaslatot, amelynek legjelentősebb része az októberi és a márciusi forradalom következtében külföldre menekült magyar ál-lampolgárok visszajöveteléről szól. A javaslat szövege a következő:

Bűnbocsánathirdetés az általános kien-gesztelés érdekében. Az alkotmányosság hely-reállítását megelőző időben elkövetett, tisztán politikai természetű s emberélet-, testi ép-

ség-, személyes szabadság és vagyon ellen nem irányuló cselekményekért tovább üldözni egyetlen magyar állampolgárt sem szabad s ezért minden oly személyes szabadságkor-látozás (internálás stb.) vagy egyéb meg-torlás, mely nem alapszik a független bírósá-gok ítéletén, azonnal megszüntetendő s a tisztán politikai okokból, habár figyelmi nton elbocsátott összes köz- és magán-alkalmazottak is, kivéve azokat, akik bíróság is elítéltettek, állásaikba azonnal vissza-helyezendők.

Teljes bűnbocsánatot hirdettünk azok-nak a magyar állampolgároknak is, kik üld-öztetéstől félve külföldre élnek, kivéve azo-kat, akiknek személye és emberélet-, testi épség és személyes szabadság vagy vagyon ellen elkövetett valamely büntetendő cselek-mény közt a büntető törvényekben megha-tározott okozati kapcsolat fenforog.

Marasztaló ítéletek esetében elrendel-jük azoknak a bűnvádi ügyeknek a törvény rendes formái közt való újra tárgyalását is, melyek eddig csak gyorsított vagy rögtön-bírásbírású uton tárgyalattak.

A Szent Korona kormányzóját feljogo-sítjuk arra, hogy kivételes méltánylást ér-demlő s az erkölcsi rendet súlyosan nem sértő egyes esetekben kegyelemből, a ré-szére eddig biztosított amnesztia-jog keretén-tul is, pertörést rendelhessen el, vagy ke-gyelmet adhasson.

A javaslat tárgyalása elé a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek.

**Károly Funchalban marad**

Károly exkirály tartózkodási helye felett véglegesen döntöttek és az exkirályt Maderia sziget Funchal városába internálták. A szigeten egyelőre francia és angol katonák vannak. Az exkirályt gyermekei még nem követhették száműzetési helyére, mert erre a szövetséges hatalmak engedélyét még nem kapták meg.

Erre azonban rövidesen sor kerül, mert Reiter államtitkár közölte a parlament ülésén, hogy a Károly exkirályhoz tartozó és Svájból kiutasított személyeknek csak ideiglenes tar-tózkodási engedélyt adott, amely addig szól, míg az internálás módzatairól végleges meg-állapítás nem történik, egyidejűleg a Magyar-oroszszággal szomszédos államok katonai készü-lődése is holtpontra jutott, sőt közülük Cseh-szlovákia már teljesen leszerelt, Jugoszláviában

duljon, minden struflí után lehajolt és az oda gyülekezett méhecskék talpacskáját nyalogatta. Node ez a méh költő volt, hanem a közönsé-ges méhek valamivel anyagiasabbak és nem is szeretik azt a mézet, amelyet más talpáról kell leszedgetni.

A nagy Kleinmann, kifogyván minden argumentumból, a szerződésre hivatkozott. A szerződésben a nagynevű arra kötelezte magát, hogy délután öt órától este nyolc óráig a Fáktyá-nak köti le a munkaerejét. Ezt nem tudta elvitatni a nagynevű, leült hát az íróasz-talához és ottól nyolcig meg se állt. Vagy tiz kutyanyelvet írt meg ez idő alatt, aztán oda-adta Kleinmann urnak. A nagy Kleinmann megkérdezte mit írt? Krokít — mondja a nagynevű. A nagy Kleinmann fogta a kéziratot és a nyomdába küldte. Másnap megjelent a krokí. "Házi feladat" volt címe és így kezdődött:

"Aki ingyen dolgozik, az egy marha. Aki ingyen dolgozik, az egy marha. Aki ingyen dolgozik, az egy marha. Stb. stb."

A krokí megjelent és óriási szenzációt keltett. A nagynevű másnap is írt. Félnyolc óraker még mindig írt a nagynevű, de akkor már senki se volt a redakcióban, csak ő és a nagy Kleinmann. A redakció többi tagja sztrájkolt. A redakció éhség-strájkot kezdett. Ez volt az egyetlen sztrájk, amelyet nem kellett sztrájktrórkól féltetni. Az egész redakciónak egy veszekedett vasa sem volt. Ez a redakció éhezni fog rendületlenül.

pedig szintén megkezdődött a leszerelés. A magyar határ mentén csupán kisebb készen-lét maradt.

**Előnyomulás Nyugat-  
magyarországon**

Az osztrák csapatok folytatják előnyo-mulásukat Nyugatmagyarországon. A megszállt területeken katonai igazgatást léptettek életbe. Ferrario tábornok, a soproni tábornoki bizott-ság részéről ma Bécsben volt, ahol Schober kancellárral találkozott. Magával hozta a Bur-genland megszállásának, valamint a soproni népszavazásának programját. Budapest és Bécs között Nyugatmagyarország átadása kö-vetkeztében a vasuti forgalom szünetel.

**A zsidó menza művészestélye**

— Az Új Kelet tudósítójától —

A zsidó menza akadémika ezidei bálja elé az egész kolozsvári közönség feszült várakozással tekint. A súlyos válsággal küzdő és magára hagyott menza ez alkalommal olyan magas nivóju műsor-t állított össze, amely messze felülmúlja a műsoros estélyek szokásos kereteit. Kolozsvár legkiválóbb művészeit kérte fel a rendezőbizottság a közre-működésre és a művészek nemzeti különbségre való tekintet nélkül a meghívást el is fogadták. Első eset, hogy egy műsor keretében az összes kolozs-vári színházak legjobb művészei és művésznői együtt lépnek fel és ez már egymagában is szen-zációja lesz Kolozsvár művészi életének. A menza nemes hivatásával méltó összhangban áll az a kész-ség, amellyel legjobb művészeink az egyetemi ifjú-ság kérésének eleget tettek és bizonyos, hogy a menza estélye nem csak időrendben lesz legelső bálja az idei évadnak.

A végleges műsor a következő:

1. Orpheus Ouverture: előadják Fritz Thaler vezetésével a román opera zenekarának tagjai.
2. Megnyitó beszéd: tartja dr. Antal Márk a Tarbut iskolák főigazgatója.
3. Brahms és Schubert dalok: éneklí Constantín Pavel a román opera főrendezője. Zongorán kis-éeri Bródi Miklós a magyar színház karmestere.
4. Szavaltat: Izsáki Margit a magyar szín-ház tagja.
5. Ének: Lévy Ilonka a magyar színház operanékesnője, zongorán kíséri Friedmann Andor, zongoraművész.
6. Tschaikovszky: Chansonette és Paganini Capriccio, soló, előadja Pollermann Aranka hegedü-művésznő, zongorán kíséri Berkovics Olga zongora-művésznő.
7. Madama Butterfly: nagy operafantázia, előadja Fritz Thaler zenekara.
8. Wagner: Lohengrin imája, Rossini: a Sevillai borbély rágalom ariája, Bondini: Fürst Igar, éneklí D'Arin Zacharia a román opera baritonistája, zongorán kíséri Friedmann Andor.
9. Tánckettős: Előadják Graziella Galus az opera primaballerinája és Ligeti József az opera balletmestere.
10. Rossini: Tell Vilmos, előadja Fritz Thaler zenekara.

Az estélyt a Haggibbor klubhelyiségében tart-ják meg november 19-én, szombaton este fél kilenc órai kezdettel. A buffét az Izr. Nőegylet, Jehudit zsidó nők kultúregyesülete és a Benoth Haallija cionista leányegylet együttes hölgybizottsága rendezi.

**Az orosz és ukrán cionisták megszervezése külföldön. Berlinből jelentik:**

A külföldön élő orosz és ukrán cionisták dr. Victor Jakobsohn elnöklete alatt most tar-tották meg mitingjüket, amelyen elhatározták, hogy az orosz és ukrán cionisták organizáció-ját meg fogják teremteni, amely alkalmas lesz arra, hogy helyreállítsa a szovjetországi cionisták és a világszervezet közötti kontaktust. A gyűlésen többek között Kleinmann, Hintsche és Cserikover rámutattak az orosz cionisták főadataira. Rámutattak továbbá a nyugati cio-nizmussal való együttműködés fontosságára és bizottságot választottak ama orosz és ukrán cionisták közül, akik mostanában Berlinben élnek. Ideiglenesen ezek fogják vezetni az orosz és ukrán cionisták ügyeit.

**Goga csütörtökön Kolozsvárra jön.**

Bukarestből jelentik: Goga miniszter csü-törtökön Kolozsvárra utazik, ahol az egyes reszortok vezérigazgatóinak beszámol az álta-lános politikai helyzetről. Mihali miniszter Gogával együtt fog hazatérni.

## Nem tudnak megegyezni a mandátumok fölött

Jorga külön-követelése — A parasztpárt a nemzetgyűlés összehívását sürgeti — Blank Móric terve a bankok gyűlésén

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Azok a kijelentések, amelyekkel Dan Sever a nemzeti párt központi szervezetének titkára rávilágított az elégedetlenségre, amely a nemzeti pártban a paktum tárgyalások miatt támadt, a nemzeti pártiak körében mély benyomást tettek.

A nemzeti párt baloldali frakciójának csoportja napról-napra erősödik.

Ez a mozgalmat is egyik oka a paktumtárgyalások elhúzódásának. Maniu és Vajda kényes helyzeibe jutottak, mert a tárgyalásoknál pártjuk egész tömegének támogatására számítottak. Vajda egyébként sem lelkesedik már a paktumért, mert állítólag nem kapja meg a külügyminiszeri tárcát, melyre annyira számított.

A fenyegető pártszakadás gondolkodóba ejtette Maniu Gyulát és aki most már mereven ragaszkodik feltételeihez és szívesen látná, ha a tárgyalások véglegesen moghiusulnának.

Eznek dacára, a paktumtárgyalások tovább folynak. Ma délelőtt Vajda Sándor Duca-val, Maniu pedig Constantinescu-val és Jorga-val folytatott hosszabb tanácskozásokat, amelyeknek eredményei még nem ismeretesek. Bratianu visszaérkezett Floricából és fogadta Maniut. Politikai körök nagy érdeklődéssel tekintenek találkozásuk eredménye elé, mert döntő fontosságúnak tekintik.

Több lap szerint a tárgyalások során újabb nehézségek merültek fel. Különösen Jorga visszaérkezte nyújtotta el a már befejezettnek látszó paktumtárgyalásokat, mivel ő több újabb feltételt állított fel. Így jelenleg a prefektusok és a bírák kinevezéséről folynak megbeszélések, mert Jorga az összes pártok számarányainak érvényesülését kívánja.

Jorga, akinek véleménye Maniuek előtt mindig nagy súllyal esett számításba, azt kívánja, hogy a szövetséző pártok koncentrációja a közigazgatásban is kifejezésre jusson és a maga prefektusait is el akarja helyezni.

A tárgyalásokon Inculetz és Nis or volt bukovinai és beszarabiai miniszterek is részt vesznek. A liberális pártból származó értesülések szerint a paktum értelmében

**Erdélyben a nemzeti párt, Beszarábiában Inculetzék vennék át a hatalmat.**

A központi kormány semmi olyan rendeletet vagy törvényt, amelyet a kolozsvári és kisebbségi miniszteriumok nem hagynak jóvá, végre nem hajthat.

A tárgyaló ellenzéki vezetők között elvi ellentétek már régen nincsenek. A megegyezést azonban mégse tudják megkötni, mert Bratianu, Maniu, Vajda, Jorga, Inculetz és Nistor mind külön személyi követelésekkel állnak elő. Sok a pártvezér, még nagyobb a hívek tábora, ezzel szemben nagyon kevés a mandátum és a prefektúra.

Míg az ellenzéki pártok minden igyekeztükkel kielégíteni törekcsenek tagjaik egyéni ambícióit, a kormány nem kisebb hűvvel és szívósággal ragaszkodik a hatalomhoz és állását biztos alapokra akarja helyezni. A parasztpártot folytat már régen tárgyalásokat, de még azt sem sikerült elérnie, hogy a pártot a parlamentbe való visszatérésre bírja. A parasztpárt egyik vezetője a „Luptatorul”-ban a következőket mondja:

— A mi visszatérésünk a parlamentbe a kormány magatartásától függ. Nem személyeket érintő feltételekre, hanem kormányprogramról van szó. Ha a kormány hozzájárul azokhoz a feltételekhez, amelyeket mi felajánlunk állítani, akkor visszamegyünk a parlamentbe és részt veszünk a törvénykezés munkájában.

— Demokratikus választói törvényt követelünk. Ennek a törvénynek a tervezetét a mi elvünknek megfelelően kell elkészíteni, melyekkel csak a tiszta demokrácia egyeztethető össze. Az összes színeburákat meg kell

szüntetni és a költségvetésből minden felesleges tételt törölni.

Szóval: takarékoság az egész vonalon. Ezen kívül

**ismerje el a kormány az alkotmányozó nemzetgyűlés összehívásának a szükségességét.**

A mostani parlamentet a választójogi reform és a sürgős törvényjavaslatok letárgyalása után nyomban oszlassák fel, az új választásokat pedig egy semleges kormány kell hogy megcsinálja.

Argetoianu és Take Jonescu eddig is hajlandóságot mutattak a parasztpárthoz való közeledésre, de Averescu erősen ellenezte. Most azonban, hogy a kormánynak újabb támaszokra van szüksége, a miniszterelnök is engedékenyebb. Argetoianu belügyminiszter tárgyalásokat folytat nemcsak a parasztpárttal, de a konzervatív progresszistákkal is. Tegnap a király kihallgatáson fogadta a külügyminisztert. Az uralkodó meghallgatta a Marghilomanal és dr. Lupuval folytatott tárgyalásokról szóló jelentését. A kormány átszervezésére vonatkozó tárgyalásokkal egyidejűleg

**a kormány serényen tovább dolgozik a valuta megmentésén,**

mert érzi, hogy a lei külföldi árfolyamával áll, vagy bukik.

A fővárosi nagybankok képviselői tegnap este a Banca Nationala helyiségében értekezletet tartottak a kormány megbízottjának jelenlétében.

Blank Móric javasolta, hogy annak elkerülésére, hogy bizonyos nagyobb betéteket a pánik miatt a betevők kivigyenek, a Banca Nationala 800 millió hitelt nyújtson a rendszeres kereskedelmi hitelen kívül a bankoknak, amely összegért a főváros 8 legnagyobb bankja garanciát nyújt. Ezen összeggel az állam tartoznék a bankoknak és iparosoknak. Ha a Banca Nationala megszavazza a pénzügyminiszter számára a 800 milliót, úgy a kérdés el van intézve. Ha ellenben a Banca Nationala nem szavazná meg a kölcsönt, úgy adjon a nyolc nagybanknak 800 millió kölcsönt, amelyek felelősséget vállalnának ezen összeg megfizetéséért.

Teodor Capitanovics, a Banca Nationala nevében kijelentette, hogy a bank mindent el fog követni az ország gazdasági életének támogatására.

Hosszabb vita után elhatározták, hogy a javaslatot a Banca Nationala igazgatósága elé terjesztik, ma, szerdán pedig az összes bankok újabb értekezletet tartanak a Marmorosch-bankban, ahol a kölcsönért szükséges garanciákat megállapítják.

— **Utcai razziák Varsóban.** Varsóból jelentik: A rendőrség nemrégiben szigorú razziákat tartott az utcákon, amelyeket rendőrkordonnal zárt el. Minden járókelőt igazolásra szólítottak fel és ha az illető személyazonosságára nézve a legkisebb kétség merült fel, okmányait elkobozták. Ugyanezen alkalommal a chaluco-otthonokban is házkutatást tartott a rendőrség. Több chalucoot letartóztattak, legtöbb esetben éjnek idején. Ugyanígy jártak el H. Ritoff tisztviselővel, a Palesztina-hivatal egyik alkalmazottjával. Az elfogottakat Grünbaum képviseli és a Palesztina-hivatal vezetője közbenjárására bocsátották szabadon.

— **A jeruzsálemi pogrom utóhangjai.** Londonból jelentik: A jeruzsálemi cionista szervezet sürgőnyi értesítése szerint a november 2-iki zavargások résztvevői fölött kivételes törvényszék ítélezkedik. A zavargást előidézők közül hármat kilenc hónapi börtönrre ítélték, négyet nagyobb pénzbüntetéssel sújtottak. Nyolc vádlott bizonyítékok híján megszabadult minden büntetéstől. Öt vádlott ellen az eljárást nem fejezték még be.

## A chalucok

Az Ukrajnából menekültek legnagyobb tömege kézműves és napszámos, akik munkaalkalmak esetén könnyen el tudnak majd helyezkedni. Sok közöttük a vas és fém munkás, szabó, cipész, képzett malommunkás, kertész és földműves. A legtöbb fiatalember magával hozta mennyasszonyát, aki vagy kertészethez, vagy varráshoz, kalapkészítéshez ért, vagy irodai munkára használható.

Idealista munkásoknak mondják a chalucokat, akiknek saját szervezetük van, csodás, munkából és szeretetből egybefonódott organizációjuk és aki közöttük járt, láthatta Uj Palesztina lelkét. Mert bennük mutatkozik legtisztábban a zsidó faj karaktere; kérges tenyerükkel ők lendítik valóságga a zsidó faj szunnyadó akarásait, csak tisztelettel lehet és nagy megilletődéssel szólni róluk.

Már Ukrajnában a munkaközösség, a fegyelem és a szolidaritás jegyében dolgoztak. Az ukrain anarchia elől körülbelül kétezre menekültek Beszarábiába, ahol ideiglenesen minden munkát végeznek a fahordástól kezdve a komplikáltabb szakmukáig. Ha gyöngébben csurran a jövedelem, akkor is úgy osztják be a munkát, hogy lehetőleg mindenki dolgozzon és kevés munka arányában keveset egyék. De alamizsna elfogadására még nem került sor a chalucok között. Napokig koplalnak inkább, sem hogy kegyelem kenyeret egyenek.

Az egyes chaluc-csoportok (tiztől száz főig), akik Galacban várják Palesztina felé való behajózásukat, nem töltik tétlenül idejüket. Mint kikötőmunkások a legjobbak közé tartoznak és a közös pénztárban mindig van annyi, hogy idegen támogatást vagy kölcsönt ne kelljen igénybe venniük.

A Bertuskaja 20 szám alatt van a Chalucok otthona, ahol ebéd alatt látogattam meg zsidó parasztaikat. Amugy emigrációban vannak. A leányok — nyolcan, tizen — külön szobában laknak; ebédhez mindenki megmosakszik, tiszta kabátot ölt. A leányok közül azok étkeznek együtt a fiatalemberekkel, akik künn dolgoznak, a konyha és lakás körül foglalatosskodók teritnek és tálnak nekik és csak amikor ezek befejezték az étkezést, kerül sor a házi munkákra.

Külsőségekben alig különbözik a chaluc más nemzetbeli szegény paraszttól. Csizmában jár, furta kabátban, egyszerű, tiszta ingben nyakkötő nélkül. A tenyere kérges, a járása kemény, tartása komoly; vonásain a munka acélos akarata és küzdelme. Mégis szembeszökő miudjárt a chaluc otthonában, a szellemi emelkedettség. Hevenyszett polcokon, asztalon, ágyon könyvek és folyóiratok, az ifjak ebéd után nem kártyával vagy üres fecsegéssel töltik a pihenésre szánt időt, hanem olvasnak vagy gyönyörű hóber dalokat énekelnek. Csak hébert olvasnak és csak héber írók legjavát, Bialikot és Juda Steinberget.

Steinberg különben a legnagyobb iró Beszarábiában. Itt született és gyönyörű írásaihoz témákat, színt és hangulatot a beszarabiai kisvárosok zsidósága szolgáltatott. Ma már egyszerű városi és odesszai kiadásokban forognak közkezen fiatalok és érettebb munkái, nevetnek, meghatódnak, sirnak az emberek chaszid-meséin, az ifjuság lelkesedik palesztinai elbeszélésein, kiadói pedig házakat szereznek az írásokon.

Ezt ő már nem érthette meg. Szegényen, betegesen és elhagyatva, éhségtől gyötörve töltötte utolsó éveit és fiatalon, tevékenysége legjava idején, pusztult el ez a tüneményes tehetség.

Az egyik chaluc, szemüveges, friss eszű, fiatal egyetemi deák beszélget velem irodalmi ügyekről, megharátkozunk és kérem, adjon néhány adatot a szervezetükről.

— Nagyon sajnálom testvér, mondotta, de ezt nem tehetem. Nem követhetek el fegyelmi vétséget. Tessék érdeklődni a központunkban.

A központban megmondták, hogy a chaluc-organizáció kiterjed Beszarábia következő helyeire: Orgei, Calarasi, Belz, Capresti, Marculesti, Soroki, Lipkany, Brican. Galacban mostanában egy százhusz tagból álló kvuca működik, a többi helyeken kevesebben vannak, de mindenütt olyan fölszereltségben és készenlében, hogy transzport transzport után mehet ki Erec Jiszraelbe.

Ezideig tíz transzport ment ki és ezek közül az ötödik részt vett a jaffai harcokban. A nyolcadik és kilencedik transzport ezidőszert Konstántinápolyban van, talán ma már Zsidóország földjén. A tizedik, amelyikkel beszéltem, minden percben várja, hogy utnak indítsák.

— Szabó Imre.

— **Végetért az olasz vasutassztrájk.** Rómából jelentik: A közlekedési alkalmazottak sztrájkja végetért. A munkások ma a legnagyobb rendben fölvetették a munkát.

## Csak a Jászok

Nem lehet fe

— A kolozsvári

Az Ukrajnából menekültek legnagyobb tömege kézműves és napszámos, akik munkaalkalmak esetén könnyen el tudnak majd helyezkedni. Sok közöttük a vas és fém munkás, szabó, cipész, képzett malommunkás, kertész és földműves. A legtöbb fiatalember magával hozta mennyasszonyát, aki vagy kertészethez, vagy varráshoz, kalapkészítéshez ért, vagy irodai munkára használható. Idealista munkásoknak mondják a chalucokat, akiknek saját szervezetük van, csodás, munkából és szeretetből egybefonódott organizációjuk és aki közöttük járt, láthatta Uj Palesztina lelkét. Mert bennük mutatkozik legtisztábban a zsidó faj karaktere; kérges tenyerükkel ők lendítik valóságga a zsidó faj szunnyadó akarásait, csak tisztelettel lehet és nagy megilletődéssel szólni róluk. Már Ukrajnában a munkaközösség, a fegyelem és a szolidaritás jegyében dolgoztak. Az ukrain anarchia elől körülbelül kétezre menekültek Beszarábiába, ahol ideiglenesen minden munkát végeznek a fahordástól kezdve a komplikáltabb szakmukáig. Ha gyöngébben csurran a jövedelem, akkor is úgy osztják be a munkát, hogy lehetőleg mindenki dolgozzon és kevés munka arányában keveset egyék. De alamizsna elfogadására még nem került sor a chalucok között. Napokig koplalnak inkább, sem hogy kegyelem kenyeret egyenek. Az egyes chaluc-csoportok (tiztől száz főig), akik Galacban várják Palesztina felé való behajózásukat, nem töltik tétlenül idejüket. Mint kikötőmunkások a legjobbak közé tartoznak és a közös pénztárban mindig van annyi, hogy idegen támogatást vagy kölcsönt ne kelljen igénybe venniük. A Bertuskaja 20 szám alatt van a Chalucok otthona, ahol ebéd alatt látogattam meg zsidó parasztaikat. Amugy emigrációban vannak. A leányok — nyolcan, tizen — külön szobában laknak; ebédhez mindenki megmosakszik, tiszta kabátot ölt. A leányok közül azok étkeznek együtt a fiatalemberekkel, akik künn dolgoznak, a konyha és lakás körül foglalatosskodók teritnek és tálnak nekik és csak amikor ezek befejezték az étkezést, kerül sor a házi munkákra. Külsőségekben alig különbözik a chaluc más nemzetbeli szegény paraszttól. Csizmában jár, furta kabátban, egyszerű, tiszta ingben nyakkötő nélkül. A tenyere kérges, a járása kemény, tartása komoly; vonásain a munka acélos akarata és küzdelme. Mégis szembeszökő miudjárt a chaluc otthonában, a szellemi emelkedettség. Hevenyszett polcokon, asztalon, ágyon könyvek és folyóiratok, az ifjak ebéd után nem kártyával vagy üres fecsegéssel töltik a pihenésre szánt időt, hanem olvasnak vagy gyönyörű hóber dalokat énekelnek. Csak hébert olvasnak és csak héber írók legjavát, Bialikot és Juda Steinberget. Steinberg különben a legnagyobb iró Beszarábiában. Itt született és gyönyörű írásaihoz témákat, színt és hangulatot a beszarabiai kisvárosok zsidósága szolgáltatott. Ma már egyszerű városi és odesszai kiadásokban forognak közkezen fiatalok és érettebb munkái, nevetnek, meghatódnak, sirnak az emberek chaszid-meséin, az ifjuság lelkesedik palesztinai elbeszélésein, kiadói pedig házakat szereznek az írásokon. Ezt ő már nem érthette meg. Szegényen, betegesen és elhagyatva, éhségtől gyötörve töltötte utolsó éveit és fiatalon, tevékenysége legjava idején, pusztult el ez a tüneményes tehetség. Az egyik chaluc, szemüveges, friss eszű, fiatal egyetemi deák beszélget velem irodalmi ügyekről, megharátkozunk és kérem, adjon néhány adatot a szervezetükről. — Nagyon sajnálom testvér, mondotta, de ezt nem tehetem. Nem követhetek el fegyelmi vétséget. Tessék érdeklődni a központunkban. A központban megmondták, hogy a chaluc-organizáció kiterjed Beszarábia következő helyeire: Orgei, Calarasi, Belz, Capresti, Marculesti, Soroki, Lipkany, Brican. Galacban mostanában egy százhusz tagból álló kvuca működik, a többi helyeken kevesebben vannak, de mindenütt olyan fölszereltségben és készenlében, hogy transzport transzport után mehet ki Erec Jiszraelbe. Ezideig tíz transzport ment ki és ezek közül az ötödik részt vett a jaffai harcokban. A nyolcadik és kilencedik transzport ezidőszert Konstántinápolyban van, talán ma már Zsidóország földjén. A tizedik, amelyikkel beszéltem, minden percben várja, hogy utnak indítsák.

## Ötvenkétez

bocs

— Az Uj K

Bécs, nov.

osztrák államhiv  
ültek össze. A t  
mánnak az a t  
nek alapján a h  
el akarják boc  
Az osztrák állam  
zissel küzd, kate  
Az egész vonalo  
kat kell életbe  
tartás költségei  
országgra.

Az állam  
a lépésre, mert  
elbocsátás csak  
tott hivatalnok  
lyezni. Sokáig  
kérdésnek az e  
zsugorodott A  
tudja ellátni a  
amely az egyko  
Az állami hivat  
hogy a kormány  
tani tervét, tiltó  
ciális érdekeike  
elkészítette azt  
az ügyet végleg  
felhabozodással  
kérdéseze nél  
életüare olyan

A kormán  
mében ötvenké  
tasat tervezi.  
sen történni.  
van annak, ho  
ezt a súlyos p

### Csak a járásbíróké lakoltathat ki

Nem lehet felmondani a lakásokat  
— A kolozsvári ítélőtáblai tanács döntvénye

— Az Uj Kelet levelezőjétől —

A kolozsvári ítélőtábla tegnap délután a lakásügyben a következő döntvényt hozta: 1. Az 1921. július 23. 3507. számú alatt kelt törvény, továbbá a 2901. számú minisztertanácsai rendelet hatályon kívül helyezte a volt magyar kormány összes rendelkezéseit és a Conallin Dirigent lakásügyre vonatkozó dekrétumait. 2. A lakóházakra, fizetésekre és kereskedelmi és ipari vállalatok céljára használt helyiségek tekintetében hatályon kívül vannak helyezve az osztrák polgári törvénykönyveknek mindazon a rendelkezései, amelyek a bérbeadónak szabad rendelkezést adnak a bérbeadás, bérmegállapítás, a helyiségek megváltoztatása, felhasználása és a bérleti viszony megszüntetésének tekintetében. Miadózállal a kiköltötést a járásbírósnál lehet kérni, ha a bérleti nem fizeti a bért, vagy más módon megsérti kötelezettségeit. 3. Az új jogszabályok értelmében lakásfelmondás többé nem létezik a 2. pontban említett helyiségekre vonatkozólag. 4. Az 1921. július 23. törvényben megállapított magasabb bért már 1921. november 1-től kezdve lehet követelni, ennélkül, hogy a lakást felmondhatóak, a bérlettel akkor válik eszedékessé, amikor annak összegét az illetékes hatóságok megállapítják. Illetékes hatóság a lakbérleti hivatal, ha a szerződést előtte kötötték meg, ha ilyen szerződés nincs, a járásbírósnak. 5. A bíróságok nem járhatnak el többé olyan perekben, amelyeknek tárgya a lakásnak a bérbeadó által való átadása, vagy a bérleti viszony fenn- vagy fenn-nemállása, nem működhetnek közre a felmondásoknál, nem illetékesek a felmondás érvényességét illetően és a 2. pont utolsó mondatában említett esetben kívül kiköltötést nem rendelhetnek el. 6. A revirálások a fenti pontok alá esnek. 7. A felfoglaltak az új épületekre nem vonatkoznak. Az ítélőtábla nagyfontosságú határozatával a lakásügyek egész vonalán új helyzet áll elő.

### Ötvenkétezer állami tisztviselőt bocsát el Ausztria

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

Bécs, nov. 13. Az osztrák kormány és az osztrák államhivatalnokok képviselői tárgyalásra ültek össze. A tárgyalásokat az osztrák kormány az a terve tette szükségessé, amelynek alapján a hivatalnoki kar igen nagy részét el akarják bocsátani az állam szolgálatából. Az osztrák állam ugyanis súlyos pénzügyi válságban van, katasztrófája szinte elkerülhetetlen. Az egész vonalon takarékosági rendszabályokat kell életbe léptetni, különben az államháztartás költségei elviselhetetlenné válnak az országgra.

Az állam nehezen szánta rá magát erre a lépésre, mert tudta azt, hogy a tömeges elbocsátás csak úgy lehetséges, ha az elbocsátott hivatalnokokat el lehet más pályán helyezni. Sokáig halasztották ennek az égető kérdésnek az elintézését. A kis államra összehangolt Ausztria azonban tartósan nem tudja ellátni azt az óriási hivatalnokszereget, amely az egykori Ausztriában helyezkedett el. Az állami hivatalnokok, amikor értesültek arról, hogy a kormány ténylegesen végre akarja hajtatni tervét, tiltakoztak ellene, mert existenciális érdekeiket féltették. A kormány ugyanis elkészítette azt a törvényjavaslatot, amely ezt az ügyet véglegesen rendezte. A hivatalnoki kar felhőborodással vette tudomásul, hogy megkérdezése nélkül készűl az állam erre az óriási lépésre. Az életükre olyan soradöntő jelentőségű lépésre.

A kormány az új törvényjavaslat értelmében ötvenkétezer állami tisztviselő elbocsátását tervezi. Az elbocsátás nem fog önkényesen történni. A kormány ugyanis tudatában van annak, hogy csak békésen lehet megoldani ezt a súlyos problémát.

## HÍREK

AZ UJ KELET IRÁJÓIJA:

Szerkesztőség	.. . . .	977
Kiadóhivatal	.. . . .	844
Zs. H. Sz.	.. . . .	558

### Sportélet Zsidóorszámban

Saul Rascin amerikai zsidó, aki szereti a sportot és szereti a fajtáját. A szabadság és jólét hazájából áthajózott Palesztinába, ősi telepény új élet-csirákkal teli országába, hogy az ifjúságot sportra buzdítsa, utmutatásokat adjon nekik a testedés körül, amely Amerikában virágzik legszebb pompájában.

És mi történt?

Az történet, hogy Rascin, aki Amerikából jött a közeli Keletre, testedést oktató, elragadtatással látta, hogy erre nincs szükség, sőt a sportot egyet és más ő is tanulhat zsidó testvéreitől. Meglátta ugyanazokat a típusokat, amiket mindenfelé látunk, ahol zsidó izmok acélosodnak testfejlődés útján. Ezeket a típusokat a benső igyekezet, a faji ambíció, a nemes dac termeli ki és teszi hasonlóná a legjobb sportoló fajhoz, az angolhoz.

És hazajött Saul Rascin így referál:

„Esténként valami himagyarázhatatlan vágy odavezetett a jaffai héber gimnázium tornatermébe, ahol órákosszat merültem el az ifjúság bravuros tornajátékának nézésében. Elragadó látvány volt nézni a lányok csupa harmónia, csupa báj, csupa szépség játékát. Legjobban megindított a fiatalok komolysága. A tornázók soha egy pajkosságot nem követnek el. Az ember úgy érzi, hogy egy szent eszekeletnek szemtanúja. A játék különben is hangtalanul, uniszolás, ordítás, méltatlankodás nélkül folyik, az ember boldogan érzi, hogy egy friss, telvér egészséges ifjúsággal van dolga, a legnagyobb örömmel, ami a földön él.

Láttam őket a gimnázium kertjében munkaközben és ugyanaz a fegyelmesség és komolyság, mint a sportban. Megállapíthatom, hogy a palesztinai zsidó ifjúság a fociballt épen olyan jól játsza, mint az az angol fiatal, de ha érdemül tudjuk be a fegyelmességét, akkor azt lehet állítani róluk, hogy különbek az angoloknál.

Ha angol hadihajó fut be a jaffai kikötőbe, az ország ifjúsága az öröm lázában él. Mert a hadihajó fiatal flotta-tiszteket és motorosokat hoz, akik másnap már kiállnak a zsidófiukkal mérkőzni. Legutóbb a „Makkabea” állott ki az angolokkal és eredmény a két félidőben 2:1 volt a zsidók javára. Tel-Aviv és Jaffa minden épkezlet embere végignézte a mérkőzést és a részletekről napokon át úgy beszéltek, mint egy nyert ütközetről.

Saul Rascin otthon így számolt be utjáról és végül hozzátette:

„Mint tanító mentem Palesztinába és tanítványként jöttem vissza.”

— A nagyváradi Achavasz Réim egyet november 13-án tartott közgyűlésén új tisztikarát a következőképpen választotta meg. Elnök: Kiss Sámuel, alelnök: Berkes Bertalan, ellenőr: Rosinger Jakab, pénztárnok: Rosenberg Emil, gondnokok: Kohn Salamon, Goldstein Herman, tanácsosok: Klein Sámuel, Grünberger Bernát. A tisztújítás megejtése után dr. Brüll Sándor felolvasta az alapszabályokat.

— Tovább sztrájkolnak a bukaresti egyetemi tanárok. Bukarestből jelentik: Az orvoskari tanács ma délután ülést tartott, melyen Efordis javaslatára kimondták, hogy a sztrájkot mindaddig folytatják, amíg teljes elégtételt nem kapnak.

— Csak vágott húst szabad Németországba és Ausztriába kivinni. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium megállapodást kötött Németországgal és Ausztriával, hogy élő marhát ezentul nem fognak kivinni, csupán vágott húst, amelyet hűtött vagonokban Temesvárról szállítanak ki.

— Megkezdődött az egyházak egysegősítése. Bukarestből jelentik: Az egyházi zsinaton Sifo galaci püspök lemondott. Goga miniszter a kormány képviselője sürgette az unifikálás megejtését. Az unifikálás végrehajtására az egyházi zsinat egy bizottságot választott, amelynek tagjai Bilan erdélyi metropolita, Vorobicevi bukovinai vikárius és Bertolomia püspök.

— Helyreállítják a szakszervezeti mozgalom egységét. A brassói munkásszakszervezeti tanács, amelyet a mult hóban tartott szakszervezeti kongresszuson választottak meg, november 20-ára Kolozsvárra értekezletet hívott egybe, amelyen az összes szövetségesek bevonásával a szakszervezeti mozgalom egységének helyreállítását fogja tárgyalni.

— Fekete parfüm. A gonosz szellemkolosszus, a roppant fekete szörnyeteg néha évtizedeken át is mulat elfordulva, csiklandós röhögő romában, jólsikerült tréfája fölött: sikerült az emberiséget újra megtűszentenie. S ha kissé lecsillapult, a világ felé fordítja fülig elhuzott vigyorgó ábrázatát és előre örül a hatásnak, melyet legújabb és még csipősebb tüszentésével fog elérni. Ugy látszik ez tetszik a világnak. Mert a sátn arca megint vigyorgásra torzult s röle tövét megkaparva, mint kikopott gyerekjátékok söpri el könyökével évezredek otromba ödöklő acéljait. Könnyedebb, lengőbb játékmot óhajt s az oszeres polcaira rakja a messzehördő ágyukat, manlicheret és felelmes tankokat és a jövőben már csak fecskendőkkel készül a nemzeteket egymás ellen felvonultatni. A jövő háborújának képe ugylátszik a tűzoltósi játék képét fogja mutatni. De ez a látszatos tűzoltósi sokkal nagyobb arányu emberélet-oltósi lesz a háboruk valamennyi kipróbált formájánál. Három csepp egy angol mernök legújabb feltalált folyadékából, elég lesz egy emberélet kioltására. Lehet, hogy a modern izlésnek megfelelően parfüm-illatúra is fogják gyártani. A messzehördő fecskendő, amely emberölő cseppeket fog az ellenségre zuhogtatni bizonyára más védelmi berendezéseket is szükségessé tesz. A nehézkés, sok munkát igénylő lövészárkok helyett valószínűleg az egyszerűbb esernyő fog beválni. Egészen érdekes látvány lesz, amint esernyők, esetleg napernyők ezrei alatt rohannak egymásnak a seregek véres hurra kiáltásokkal, mindegyik vítéz hűvösi öntöző üvegesével a kezében, melyet ez alkalomra emberölő cseppekkel töltött meg. A repülőgépre géppuska helyett nyilván hasonlókat szerelnek. Hogy pedig a jóvő tudósait legerősebben a kormányozható műeső problémája fogja foglalkoztatni, ahhoz kétség sem fér s valószínű, hogy a felhőket ama bizonyos cseppekkel fogják majd telíteni. Ez a tüszentőszer lesz már talán olyan csipős, hogy izgatásától az emberiség egy utolsó halálos tüszentéssel megpuhadjon. Akkor a sátn is módfelett csiklandós utolsó nagy hahotázása után bizonyára belepusztul bánatába, ha ráeszmél, hogy elvesztette legkedvencebb játékszerét: az embert. (Kabbala)

— Huszonégy millió márka értékű arany egy mozdonyban. Koppenhágából jelentik: A dán-német határon egy német mozdonyban a vámvizsgálat alkalmával nagy darab aranyat találtak, amelynek értéke körülbelül 24 millió márka. Az aranyat Németországból Dániába akarták kicsempészni. A dán vámhivatal az aranyat lefoglalta és az eljárást megindította.

— Szerdán este osztják ki a sakk-díjakat Parkkávénházban. A bajnoki sakkverseny ünnepélyes díjkiosztása szerdán este nyolc órakor lesz a Parkkávénház emeleti helyiségében. Ez alkalomnál Mendelssohn egyszere több játékosal tabla nélkül fog játszani. A Kolozsvárt még nemigen ismeretes vakszimultán iránt igen nagy az érdeklődés.

— Vetőmagot az oroszoknak. Genf-ből jelentik: A nemzetközi munkaügyi kongresszuson Nansen beszámolt az oroszországi éhínségről és hangsúlyozta, hogy legalább vetőmagot kell juttatni az orosz parasztoknak, mert a jövő évben a helyzet még katasztrófálisabb lenne.

— Akinek kétszáznyolevanhárom menyasszonya volt. Párisból jelentik: A Landru-féle bűnügyi tárgyaláson Landru kijelentette a bírák előtt, hogy kétszáznyolevanhárom menyasszonya volt és tizenhárom asszonyt megölt.

### Cok

legnagyobb tömege munkakalkmak esenykedni. Sok köbő, cipész, képzett imivés. A legtöbb rasszonyát, aki vagy napkészítéshez ért, ó.

ndják a chalucokat, sodás, munkából és anizációjuk és aki szina lelkét. Mert a zsidó faj karakanditük valóságga a csak tisztelettel lehet sluk.

közösség, a fegyelem lgoztak. Az ukrainai a menekültek Beszen munkát végeznek iltabb szakmunkáig. delem, akkor is ugy etoleg mindenki dolban keveset egyök. ég nem került sor a nak inkább, semhogy

k (tiztől száz főig), felé való behatározrtket. Mint kikötőrttoznak és a közösogy idegen támogaénybe venniök.

tt van a חתונה—latt látogattam meg migrációsán vannak. külön szobában lak-sakszik, tiszta kabá-étkeznek együtt a goznak, a konyha és riének és tálnak tejezték az étkezést,

hözük a chaluc más Csizmában jár, hurta n nyakkötő nélkül. ény, tartása komoly; arata és küzdelmé. a chaluc otthonában, renyaszett polcokon, olyóiratok, az ifjak gy üres fecsegéssel banem olvasnak vagy kelnek. Csak hébert legjavat, Bialikot és

legnagyszerűbb író gyönyörű írásaihoz a beszarabiai kisváro- már nagyszerű var-ognak közkezen fiatal- letnek, meghatódnak. bin, az ifjúság lelke- kiadóit pedig házakat

meg. Szegényen, be- óli gyötörve töltötte nysége legjava idején, ehetség. nűveges, friss eszű. get velem irodalmi kérem, adjon néhány

estvér, mondotta, de hetek el fegyelmi vét- pntunkban.

adták, hogy a chaluc- a következő helyeire: ti, Marculesti, Soroki, mostanában egy száz- tik, a többi helyeken enütt olyan fölszerelt- y transport transport

ent ki és ezek közül arcokban. A nyolca- zsidószertint Konstanti- r Zsidóország földjén- tem, minden percben

Szabó Imre. z vasutassztrájk- edési alkalmazottak áások ma a legna- munkát.

**Fogva marad a Banca National** igazgatója. Bukarestből jelentik: A vádtanács tegnap este félnyolcig tárgyalta Stoian felebbezését a letartóztatás ellen. Stoian kijelentette, hogy igazolni tudja összes operációit. Védői Neter, Tudor Popescu és Cacea felszólalása után — utóbbi hangoztatta, hogy Stoian letartóztatásával bűnbakot keresnek, mert ő semmiben sem vétkes, — a bíróság hozzájárult az ügyészi indítványhoz és fentartotta a vizsgálati fogságot.

**A kormány és az ukrán menekültek.** Bukarestből jelentik: Kisenevben az elmúlt napokban az evakuáló bizottság ülést tartott az ukrán menekülteknek Óromániába való telepítése tárgyában. Az ülésen a csendőrpáncsnokság és a zsidó jóléti szervezetek képviselői is résztvettek és elhatározták, hogy az evakuálást a humanizmus szempontja érvényesítésével fogják végrehajtani. Zirelsohn országos főrabbi kívánságára elhatározták azt is, hogy az áttelepítés idejében a szombati napon a menekülteket semilyen fáradságnak nem tesszik ki. Az áttelepítést irányító bizottságba beválasztották a zsidó intézmények vezetőit és Kisenev és Bukarest főrabbiát.

**A bécsi antiszemita müncheni módra akarunk beszélni.** Bécsből jelentik: Vasárnap délután a bécsi antiszemita-szövetség nagygyűlést tartott. A gyűlés nem ment túl a megszokott nyilatkozatokon. Volt ellenben a gyűlésnek egy programszónoka, Gattermayer, aki megjelölte a szövetség további munkájának irányát. A nemzetgyűlésben ülők nyolevan antiszemita képviselővel — mondta — érkezett az ideje annak, amikor nem szóval, de tettekkel kell az antiszemitizmust gyakorolni. Decemberben ismét gyűlésre hívünk össze és akkor tettekkel fogjuk a kormányt kényszeríteni arra, hogy a zsidókérdést megoldja. Nemsokára Bécsben is müncheni módra fogunk beszélni! (A müncheni módra való beszéd, tudjuk, az orgyilkosságok politikáját jelenti.)

**Letartóztatott színésznő.** Nagyváradról jelentik: Nagyszőlontán letartóztatták Sugár Teri nagyváradit színésznőt, aki Budapestről utazott Váradra, ahova ezúttal repatriáltatta magát és magával hozta butorait is. Letartóztatásának oka az volt, hogy erdélyi szereplésére engedélyt nem kapott, sőt ki is utasították Erdélyből. Időközben ugyan Tanasescu államtitkár felfüggesztette a kiutasító végzést, miután azonban Sugár Teri erre vonatkozólag semmi okmányt felmutatni nem tudott, letartóztatták. A nagyváradit színház részéről Fekete Mihály színész nyomban érintkezésbe lépett a batóságokkal. Kitént, hogy Tanasescu államtitkár végzése csak most érkezett le a határra s mihelyt a hatóságok ezt kézhez kapták, Sugár Terit azonnal szabaddá helyezték.

**A külföldön tanuló diákok a követségeknél kapják meg a tanulmányi segélyt.** Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a külföldi egyetemeket látogató román diákoknak a követségek útján osztja ki a tanulmányi segélyeket és csak azoknak, akik előmenetellel és szorgalmukkal rászolgálnak.

**Tűz a prágai léghajótelepen.** Prágából jelentik: A léghajótelepen ma tűz ütött ki, amelynek során huszonnyolc léghajó és negyvenhat motor elégett. A kár huszonötmillió korona.

**Kétszáz ezer fegyver Kemál pasának.** Koppenhágából jelentik: Reváli jelentések szerint naponta négy orosz gözös szállítja Odesszából Kisáziába a municiót és fegyvereket. Eddig kétszáz ezer puskát, sok gépfegyvert és ágyút kapott Kemál az oroszoktól, legnagyobb részét a Denikin-seregnél ejtett zsákmányból.

**Karlsbadi porcellánáru, Bludskopf préselt üvegáru és cseh táblaüveg** érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

**Ősz beállítás.** Speciális szőrmefestés, tükrös plusz kabát, gőzölés és ágytoll tisztítás Cinknél Cluj, Dézsma-u. 5.

# KÖZGAZDASÁGI

## Megszüntették a lei zürichi és párisi jegyzését az idegen betétek lefoglalása miatt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lei zuhanásának legkatasztrófálisabb napjaiban, amikor a lei sorsa a kormány sorsával volt szorosan összekötve, az Averescu-kormány minden eszközt megragadott, hogy az összeomlást elhárítsa. Azok a mulasztások, amelyek a kormány pénzügyi politikáját már hónapok óta terhelik, hirtelen arra kényszerítették a pénzügyminisztert, hogy panikszzerű intézkedésekkel álljon szembe a fenyegető valutakrachal.

Megirtuk akkor, hogy a kormány többek között a külföldi tőke romániai bankbetéteit zár alá helyezte és az esetleges kifizetésekre vonatkozó kérések elbírálására külön bizottságot nevezett ki. A radikális rendelkezést azzal indokolták, hogy ezáltal a kormány meg tudja akadályozni a külföldi tőkés üzérkedését a leivel és a bizottság is ennek megfelelő utasításokat kapott. A bizottság előtt a külföldi betétesnek pontosan igazolnia kellett volna, hogy a pénzt nem spekulációra kívánja fordítani. Az intézkedés kétségtelenül alkalmas volt arra, hogy nagymennyiségű idegen pénz visszatar-tása által a lei árfolyamát kedvezően befolyásolja és ez az intézkedés a kormány többi intézkedésével együtt valóban már néhány nap múlva a leit lényegesen feljavította a külföldi és elsősorban a párisi és zürichi tőzsdéken.

Kétségtelen azonban és ezt már a rendelet kibocsátásakor megírta az „Uj Kelet”, hogy a kormány eme rendelete a külföldi tőkés legelőszobát fogja kiváltani. A francia és svájci érdekeltek valóban meg is mozdultak és kormányukat erőlyes fellepésre kényszerítették. Bukarestből ma az „Epoca” jelentése nyomán azt táviratozzák, hogy ellenrendszabályul az idegen betétek lefoglalásával szemben a francia és svájci kormányok elhatározták, hogy

### A párisi és zürichi tőzsdén megszüntetik a lei jegyzését.

Ez a hír természetesen még megerősítésre szorul, bár egyáltalán nem hangzik valószínűtlenül. Kétségtelen azonban, hogy nem kerül sor erre az erőlyes ellenintézkedésre és a román kormány hamarosan feloldja a külföldi betéteket. Megteheti ezt annál is inkább, mert radikális intézkedésének pillanatnyi hatása nem maradt el és a lei árfolyamát most már jelentősen magasabb szinten sikerült stabilizálni, mint a szobanforgó rendelkezés foganatosításának lázas napjaiban.

**Nők a német tőzsdéken.** Berlinből érdekes jelentés érkezik. A német államtanács megengedte, hogy a tőzsdén nők is résztvehessenek a férfítalakkal teljesen egyenlő jogokkal. Nők eddig a világ egyetlen tőzsdéjének sem lehettek aktív tagjai.

**Pénzforgalmi adó Ausztriában.** Bécsből jelentik: Az osztrák kormány elhatározta a pénzforgalmi adó életbeléptetését, amely 3/10 ezreléket fog kitenni. A vonatkozó törvényjavaslatot legközelebb a nemzetgyűlés elé terjesztik.

**Az ébirályság postatörvényeit kiterjesztik Erdélyre.** Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi miniszter elrendelte, hogy a posta-, távirat- és telefonengedélyesítési törvény meghozataláig a régi királyságbeli törvények terjesztessenek ki a csatolt területekre is.

**A Vaad Leumi új ülészaka.** Jeruzsálemből jelentik: Tegnap nyitotta meg Palesztina zsidó lakosságának választott képviselője, a Vaad Leumi nyolcadik ülészékát. Hir szerint a Vaad Leumi foglalkozni fog a legutóbbi jeruzsálemi zavargásokkal és határozatot fog hozni a zsidóság jövőbeni magatartásáról. Együttal pontosan meghatározzák a palesztinai zsidóságnak az ország közigazgatásában való szerepét.

**A Banca Agrara közgyűlése.** Mint ismeretes, a Banca Agrara az elmúlt hónapban hivta össze közgyűlést, amelyen az erdélyi agrárreform finanszírozására az állammal kötött szerződést kellett volna elfogadni, az ezzel kapcsolatos alapszabálymódosítást eszközölni és megválasztani az új vezetőséget. A közgyűlés azonban elmaradt mert az alapszabályokban előírt részvénytörzs nem volt képviselve. A közgyűlést tegnap délután tartották meg, amelyen az állammal kötött szerződést elfogadták, megválasztották az új igazgatóságot és megszavazták az új alapszabályokat is. A bank most már intenzíven fog hozzá az új működésének kifejtéséhez, az előmunkálatok már lényegesen előrehaladtak.

**Megérkezett az első német lőszállítmány.** A jövátelti bizottság Németországot arra kötelezte, hogy nagyobb lömennyiségű is kárpótolja Romániát a háborus károkért. Az első szállítmány, amely 142 lőből áll, mint Szatmárról jelentik, tegnap oda megérkezett. Németországból most havonként nagyobb lőszállítmányt bocsát a román kormány rendelkezésére.

**Araiban kell fizetni az amerikai luxuscikkek vámját.** Bukarestből táviratozzák, hogy az ipar- és kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy az Amerikából érkező luxuscikkek vámját aranyleiben fizessék.

**Devizaközpontok Erdélyben.** Bukaresti szakkörökben elterjedt hírek szerint Brassóban, Kolozsvárt és Temesvárt devizaközpontokat fognak felállítani.

### Valutapiac:

Bukarest, nov. 15. Márka 30—, leva 86—, font sterling 611—, francia frank 1200—, svájci frank 271—, olasz lira 700—, drachma 410—, dinár 200—, dollár 151—, arany 471—, ezüst —, osztr. kor. 500—, magyar korona 251—, szokol 181—, lengyel marka 400—, török-lira —.

Páris, nov. 15. Bukarest 9—, London 54065—, Newyork 1388—, Belgium —, Róma 5750, Srác 262 —, Madrid —, Prága 1475, Berlin 5910. Bécs —, Amsterdam —, Budapest —.

Bécs, nov. 15. Lei 3750, dinár 860—, dollár 6040—, belga frank —, francia frank 430—, svájci frank 1145—, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 64—, magyar korona 585—, leva —, lira 241—, marka 23—, lengyel marka 158—, font sterling 23400, rubel —.

Prága, november 15. Lei 63—, dinár 13175, marka 3510, leva 4975, svájci frank 177250, norvég korona 135350, dán korona 1713—, svéd korona 2213—, lira 351—, francia frank 67850, font sterling 375—, dollár 9350, osztr. kor. 129—, holland for. 3313, belga frank —, lengyel marka 215—, magyar kor. 90750.

Berlin, nov. 15. Bukarest 15675, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 380815, Kopenhága 478520, Stockholm 591905, Helsingfors —, Róma 105890, London 100895, Newyork 25674, Páris 184815, Zürich 487010, Madrid —, Bécs 918—, Prága 26770, Budapest 2487.

Zürich, nov. 15. Bukarest 330—, Berlin 195—, Amsterdam —, Newyork 529—, London 2083—, Páris 3805—, Milano 2165—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristánia —, Madrid —, Prága 580—, Budapest 4750, Zigrab 185—, Buenosayres —, Varsó 16—, Bécs 18—, osztr. lebel kor. 11—.

Budapest, nov. 15. Lei 650—, napoleon 3560—, font sterling —, leva —, dollár 1010—, francia frank 7200—, marka 418—, lira 3800—, osztr. kor. 1975—, rubel 40—, szokol 1103—, svájci frank 19000—, dinár 1350—, lengyel marka 26—.

# NYILTTÉR\*)

### Nyilatkozat

A Damian távirati ügynökség nyomán több kolozsvári és erdélyi lap azt a hírt közölte, hogy a Nagyváradit Hitelbankot Nagyváradon valutacsempészés miatt 20,000,000 (huszmillió) leire büntették meg.

Miután a Nagyváradit Hitelbank egyedül mi vagyunk és ellenünk valutacsempészés miatt soha semmiféle eljárás nem indult és nincs, ez a hír reánk egyáltalán nem vonatkozhat.

Nagyváradit Hitelbank Részvénytársaság

\*) E rovatban közölték a beküldő felelős.

# SZI

Szerda:	Arany helyár
Csütörtök:	Banca Agrara
Péntek:	Offenbach
Szombat d. u.:	Bank
Szombat este:	Offenbach
Vasárnap d. u.:	Offenbach
Vasárnap este:	Offenbach
Hétfő:	Offenbach
Kedd:	Offenbach
Szerda:	Offenbach
A másorra tüdőtt előszőr	

### Színház

Offenbach. Az színházban az Offenbach este lesz a premiéres József karnagy és ambíciója kezese a pazar szépségű új nyál feltámaszt fognak Melinda, Kábebe Nagy Gyula, Pattanty a premierre. A jövő Offenbach-ot adják, fél négy orakor (esti 8-kor (premierhelyén) Poór Lili és Janov vezető szerepét. Bern este fog szimfonikus Szerda este Jókai A szereposztással bemű címszerepben. Hajnali Forgács Sándor Krisz Szentgyörgyi István, Laczko Aranka régi s

Szerda:	Paus
Péntek:	Trav
Hétfő:	Pilla

Mindhárom előtölépésével a főszere

**A mozgóképek** csütörtök, péntek, a ónsága, az amerikai műve, Bloddy Fox, a makban bővekedő t farmerek között pere ig, Az élet hábszini és egy szegény leány rika Pathé-gyár egy gánya, cimszerepben val — Apelló-mozgó artisztikus újdonsága ter, vagy a szikratá landortörténet, mest teli, irodalmi színvonal szombat, a Dorian f cimszerepben Lotte társadalmi dráma, E Kaiser Dóra és N Szerda, csütörtök a lsten cselédkéje, ha összes nagy mozgóben a szép és bájos hie Harren. Végelet mese. — Péntek, sz Az élet gunyja, a P egy napig, Dumas f cegnő, cimszerepben

**Főszerkesztő**  
Felolós szerk  
Kiadó: KADI  
Szerkesztőség: Cluj  
Kiadóhivatal  
Fiókkiadó: A  
Hivatal: S

**Zsidók! g**  
tökről Adak

16., IV évt. 251. sz.

a közgyűlése. Mint a az elmúlt hónapban amilyen az erdélyi ára az állammal kölna elfogadni, az ezzel módosítást eszközölni vezetőséget. A közgyűlést az alapszabályok nem volt képviselve. után tartották meg, ott szerződést elfogaz az új igazgatóságot és szabályokat is. A bank hozzá az új működő-előmunkálatok már

első német lőszá-izottság Németország-nagyobb lömennyiség-iat a háborús károl, amely 142 lóból áll, tegnap oda megérke- st havonként nagyobb omán kormány ren-

zetel az amerikai Bukarestből távira- és kereskedelemügyi hogy az Amerikából aranyleiben fizessék. Erdélyben. Bu- terjedt hírek szerint és Temesvárt deviza- tani.

pinac: ka 80—, leva 86—, frank 1200—, svájci 00—, drachma 410—, arany 471—, ezüst magyar korona 251—, marka 400—, török-

st 9—, London 54065—, Róma 5750, Svájc aga 14-75, Berlin 591e.apest —.

9, dinár 860—, dollar ancia frank 430—, svájci t—, dán korona —, norvég korona —, 64—, magyar korona —, marka 23—, lengyel 23-60, rubl —

Lei 03—, dinár 131-75, svájci frank 1772-50, dán korona 1773—, francia frank 678-50, 93-50, osztr. kor. 129—, lengyel marka 215—,

est 156-75, Amsterdam tania 8806-15, Kopenhága Helsinkiors —, Róma ork 256-74, Páris 1848-15, —, Bécs 913—, Prága

st 330—, Berlin 195—, 529—, London 2083—, Brüsszel —, Kopen Kristján a —, Madrid 47-50, Zigrab 185—, —, Bécs 16—, osztr. leb

0—, napoleon 3560—, —, leva —, dollar —, marka 418—, kor. 19-75—, rubel ei frank 19000—, dinár

TER\*)

zat ügynökség nyomán lap azt a hirt kö- i Hitelbankot Nagy- s miatt 20,000.000 s meg.

di Hitelbank egyedül nk valutasempészés rás nem indult és egyáltalában nem

váradi Hitelbank szvénytársaság t a beküldő felelős.

# SZÍNHÁZ

**HAGYAR SZÍNHÁZ**

Szerda: Aranyember. (Új szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 48. sz. B.)

Csütörtök: Baccarat. (21-edszer. Rendes helyárakkal. Napibérlet 49. szám A.)

Péntek: Offenbach. (Operettujdonosság, először. Premierhelyárakkal. Premierbérlet 12. szám.)

Szombat d. u.: Bánk Bán. (Harmadik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Kibadó Vizegrádi Lajos, igazgató.)

Szombat este: Offenbach. (Operettujdonosság, 3-adazor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 50. szám B.)

Vasárnap d. u. fél 4 órakor: Offenbach. (Operettujdonosság, 3-adazor. Rendes esti helyárakkal.)

Vasárnap este fél 8 órakor: Offenbach. (Operettujdonosság, negyedszer. Premierhelyárakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hét: Offenbach. (Operettujdonosság, 5-adazor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 51. szám C.)

Kedd: Offenbach. (Operettujdonosság, 6-adazor. Rendes helyárakkal. Általános bérletszűnetben.)

Szerdák: Offenbach. (Operettujdonosság, 7-edszer. Rendes helyárakkal. Napibérlet 52. szám D.)

A másokra tüzből előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

### Színházi iroda hírei:

Offenbach. Az utolsó főpróbák folynak már a színházban az Offenbach a. operettből, amelynek pénteken este lesz a premierje. A művészi részről Stephania József karnagy és Iszó Miklós rendező buzgalma és ambíciója kezveszkedik, a teljes kláritás fényét pedig a pazar szépségű új díszletek, melyek minden bizony-nyal feltűnést fognak kelteni, biztosítják. Aggházi Melinda, Kabdebó Duci, Sereg Marcsa, Bálint Béla, Nagy Gyula, Pattantyus, Virág, nagy kedvvel készülnek a premierre. A jövő hét szerda estéjéig minden nap az Offenbach-ot adják, sőt vasárnap kétszer is: Délután fél négy órakor (esti rendes helyárakkal) és este fél 8-kor (premierhelyárakkal) kerül színre. — Baccarat, Poór Lili és Janovics Jenő játsszák a Baccarat két részlet szerepét. Bernstein izgalmas drámája csütörtökön este fog színpadra lépni, rendes bérletfolyamban. — Szerda este Jókai Aranyember-t fogják színészeink új szereposztással bemutatni. Új lesz Táray Ferenc a műszerében. Hujnal Klári Noémi poétikus szerepében, Forgács Sándor Krisztián Tóder szerepében, Poór Lili, Szentgyörgyi István, Miklósi Margit, Iszák, Lengyel, Laczko Aranka régi szerepeiket tartották meg.

### ROMÁN OPERA

Szerda: Faust

Péntek: Traviata

Hét: Pillangókisasszony

Mindhárom előadásban Caliope Seiceva vendég-kláritásával a műszerében.

**A mozgóképek műsora:** Egyetem-mozgó: Szerda, csütörtök, péntek, a Transsylvaniai filmkölcsönző ujdonsága, az amerikai Lux-gyar monumentális mester- műre, Bloddy Fox, dráma a vad nyugatról. Az izgal- mában bővelkedő történet a Wild-West vidékein, a filmek között perog le. — Szombaton, csak egy na- gya. Az élet hábszínháza, slágerdráma, egy trónörökös és egy szegény leány idillje. — Vasárnapról az ame- ricai Pathé-gyar egy remeke, Egy árva gyermek re- panya, műszerében a szép és teletárogó Bana Violá- val. — Apelló-mozgó: A helybeli Glória filmvállalat sztárcsillaga ujdonsága. Szerda, csütörtök, Jenkins mes- ter, vagy a szikratáviró titka, nagyszerű amerikai ka- hadortörténet, mesteri rendezést, szokatlan trükkökkel teli, irodalmi színvonalu, érdekes történet. — Péntek, szombat, a Dorian filmvállalat ujdonsága, Kis herceg, műszerében Lotte Neumann. — Vasárnapról hatalmas tróadalmi dráma, Dicsőség vagy halál. Műszerében Kaiser Dóra és Norval Róbert. — Uránia-mozgó: Szerda, csütörtök a Transsylvaniai bájos ujdonsága, Isten cselédkéje, hatalmas amerikai slágerfilm, a világ összes nagy mozgóiban óriási sikert aratott. Műszeré- ben a szép és bájos Lilian Gish, lim szerepében Bob- bie Harron. Végtelenül megalap, amellel érdekessítő mere. — Péntek, szombat, rendkívül hatásos dráma, Az élet gúnyja, a Pathé gyár műve. — Vasárnap, csak egy napig, Dumas Sándor regénye filmen, Giorgio her- ceg, műszerében Francesca Bertini.

**Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF**

**Felolós szerkesztő: MARTON ERNŐ**

**Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.**

Szerkesztőség: Cziza Reg. Partinánd (volt Ferenc József-ut) 48.

**Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.**

Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.

**Flókkidó- hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.**

Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

**Zsidók! gondoskodjatok a Kaddis- tókról! Adakezzatok a Tarbutra!**



**Függőlámpák, falilámpák és mindenféle világítási cikkek.**

**Préselt üveg árak**

ornament tábla, ablaktapasz

vezeték

kristályfehér, esztétikus és festett üveg árak és porcellán árak rakta- ron vannak.

Kérjen árajánlatot

**Romlás Teszvéreklől**

Oradea-Mare — Nagyvárad

Kerfélécek — Díszlámpák

### Figyelmeztetés

Erisítve ragyuk k hogy László Sándor utazó, aki június 13-4 utasításunk szerint intéztünk részére papir- megrendelések felvételére lett megbízva, egyes cégektől megbízásunk ellenére pénzelőget vett fel.

Ezenkívül felhívjuk a tisztelt üzletfeleink figye- met, hogy fentnevezett ur nem áll intéztünk szolgálatá- ban s csak azon esetben teljesítsenek fizetéseket utazóinknak, hogyha erre az illető személyek külön írásbeli megbízást mutatnak fel, mely feljogosítja pénz- előlegek felvételére.

Cluj, la 10. Novembre 1921.

Banca Centrala Cluj.

### Figyelem!

**A napokban jelenik meg Feuerstein Kálmán új könyve:**

**A zsidó kérdés és annak megoldása a cionizmus**

**Előfizetési ár: havonként ... 30 lel**

Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1-50 L hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vessz fel a kiadóhivatal.

### Csak egy ut vezet

**HIGIEA SOSBORSZESZ**

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertár Gyár

1926

OLUJ — KOLOZSVAR

### „Melissát” kérjen, ha finom cukorkát akar!

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű fémárhul- ladékot legmagasabb napiárban vásárol

**Szaru- és csontárugyár R.-T. Cluj**

**Ujrafencsorozás!**

**Finutókrók gyártása!**

**PÉCHY ÉS TÁRSA**

**MODERN ÜVEGCISZOLÓ és TÜKRÁRUGYÁR**

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte

**Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon meg rendelhetők.**

**KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!**

**Feltűnő olcsó árak!**

**Hossz érkező nagy mennyiségben békebeli minőségű prima flor- és muslin-harisnya divat színekben.**

**Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.**

**Nagy választék női selyem-, gyapjú kabát- és átkötős- blúzokban** 1107

**BLATT**

**KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA**

OLUJ, FÖTÉR 13. SZÁM

**FRANREL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL**

**kézműváru nagykereskedése**

1196 Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

**Szilágyi Eleonora R.-T.**

Ajánlja: házőr, rum külföldességet. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

**Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaáru érkezett.**

**DEUTSCH K. I.**

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

**Oradea-Mare — Nagyvárad,**

Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

Telefon 71 1926

**Pontos és szolid kiszolgálás!**

**Minden házban fontos!**

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatoll-, vatta-, lőszőr- és gyapjú- tisztítása, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyekben gyorsan és pontosan vállalok

**Baktéron tarték ház párnákat és tollat Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!**

**Stern Salamon Bocska-utca 9**

**Szőrme bundákban — és különféle szőrmékben nagy választék**

Megrendelés, átalakítás és festést minden meny- nyiségben — vállalunk 1168

**S. EISENSTÄDTER & Co.**

szűcs, — szőrmeárubáza

Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

# Kaufen Sie nicht

bevor Sie die Clujer Fabriksniederlage der Sibiuer Stoff und der Heltauer Kotzen und Deckenfabrik

# Gromen & Herbert

in der Nähe der grossen eisernen Szamosbrücke (Babos Palais) besuchen, wo Sie ausser den heimischen Fabrikaten verschiedene, feinste ausländische Textilwaren am billigsten kaufen können.

**Zweitausend meter gobelinblaue Teppiche pro meter 30 Lei**

**Schwarzer Winterrock-Stoff — — — 260 Lei**

**Verschiedene Teppich und Kotzenware stets am Lager!**

## APROHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.  
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lei.

Jóírású fiatal ember délutáni órákra állást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Elveszett folyó hó 13-án délután fél 4 órakor Désre menő vonaton egy utazó kosár — benne egy esőernyő, fekete bőrbőrönd, amelyben 1 talicska és 2 pár tejjel volt. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. — Kepecs Mayer Gherla, vasut melett.

Zongora és ének-órát jutányos díjjal ad zeneakadémiát végzett tanár. — Cim a kiadóban.

Keresek megvétele egy 12-15 lóerős benzín, vagy nyersolajmotort. — Cim a kiadóhivatalban.

Kifutó fiut fizetéssel azonnal felvesz M. Steinberg, Str. Nicolae Jorga 6.

Angolból, franciából, németből oktatók havi 70 leiért. Fordításokat vállalkoz. — Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos utca) 16.

A világhírű Kerpel Kézírókészítő Kerpel Szappan Kerpel Fészeszappan Kerpel Hírtőpor kapható kicsinyben és nagyban

Rózsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Pinta Unirii 26 Mátyás kir. tér — 1256

**Zongorák:**

rövid keresztűros, — pianínók, perzsaszőnyegek, antik bútorok és porcellánok jutányosan kerülnek eladásra

**Sternberg** cipőárúháznál ORABEA-MARE, SZT. LÁSZLÓ-TÉR 2

### Nagy gyári vállalat

keres azonnali belépésre jutalék mellett, jól berendezett likörügynököt. — Cim: Rádionál Cluj, Str. Reg. Maria 34.

## Dióbelet

minden mennyiségben vásárolunk

**LÉB FIVÉREK CLUJ,**  
Piata Mih. Vit. (v. Széchenyi-tér) 8  
TELEFON 471 TELEFON

## Aprított fa

I. oszt. bükk hasáb a legjobb és legolcsóbban a

### Rohrlích és Társai

fa-deszka- és építkezési anyag kereskedő cégnél szerezhetők be

**Kriza-u 14 — Telefon 5-61**

**Ölözve szintén kapható**

### Felhívjuk a t. előfizetőink

### és előbarátaink figyelmét

azon kellemes helyre-tűnkre, hogy olcsón és pontosan mindenféle nyomtatványok, üzleti könyvek, - meghívók, címkék, levélpapírok, névkártyák kiadóhivatalunkban megrendelhetők — Kívánatra árajánlattal rendelkezésre állunk :-:

### As Uj Kelet kiadóhivatala

Megérkeztek a „HERCULES” 1924 cipőárúháza Str. Reg. Ferd. 5 nagy választékban női- és férfi cipők

### Cigaretta hüvelyek

teljes kiárusítása végett

### Aida, Riz Vezir és Nil

hüvelyeket 1000 darabot 30 leiért adom, amíg :- a készlet tart :-

### Simion Erdélyi Simon

rövid, papír és norinbergi áruk raktára

CLUJ-KOLOZSVÁR

Strada Regina Maria No. 37.

## KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.

## VASPOR

tornyos 1 láda 500 db. tartalommal

LEI 75.—

**LÉB FIVÉREK NÉL CLUJ**

Piata M. Viteazul 8. — Telefon 471

Értesítés! Értesítés!  
Engros és detail kereskedők

## Megnyilt a

# Marea Casa Stock

olasz nagyáruház

**Bucuresti,**

**Strada Buzesti 9.**

(3 percre a Gara de Nordtól)

Mindennemű manufaktúr áruk, tiszta gyapju, fél-gyapju és gyapotszövetek fél és dupla szélességben. Mindenféle cipők, textil és ruházati cikkek

Erdély számára speciális árukat tart raktáron

Csakis kiváló minőségek konkurenciamentes eredeti gyári áron

A gazda fejzése után azután Lengyelriát is megtárgyalom egészen bizonyos nem fog egy országon és Pápa visszakarson kiegyenesedási artériák feszítőerőt, amozog. már nban Németeron kiűtközött és reszketésben De egy perc legtávolosabb, eljut egy sajgó löbb tagokat érezni lehet, kel legnemese nebbeken talán maguktól meg megszűnik az

Es az emelik a fej Bizonyos: a lemlítés ez, dobás a mély becsületesek szzen Németeron kettőzött erőv nappal járnak azon van, hor kitermelje. E munka, ugye emberek életé micsoda? A newyorki törz teszik a tény munka nem, vele két napi feleségem élet a pénzügymin Ezalatt pedig belesüllyednek veszik a hit érdemes dolg fognak mond vezetők etől majd valami e

A német minden más reg igazi emb mélységbe. A üléseszet, m hatják maguk nyi haszna, n gond nélkül e szegény embe beülték a mű nek dolgozni országukat. M agitatorokodo náluk hoztak iuditották el a kazonokba: a dött meg elős De a Ny már alsudtak bankok párnáz Az ő ko nyilt szemük tőrődött. A m telui. Es egyá